

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2020 - 2023

Rok akademicki 2022/2023

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Dokumenty elektroniczne i biblioteki cyfrowe
Kod przedmiotu	II C14
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Kierunek studiów	dziennikarstwo i komunikacja społeczna
Poziom studiów	studia pierwszego stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	trzeci rok/ szósty semestr
Rodzaj przedmiotu	przedmiot specjalnościowy z zakresu informatologii
Język wykładowy	polski
Koordinator	dr hab. prof. UR Jolanta Kowal (członkini Zespołu Programowego kierunku studiów DiKS)
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. prof. UR Dorota Karkut, dr hab. prof. UR Elżbieta Mazur, dr hab. Agata Kucharska-Babula, dr Danuta Hejda, dr Elżbieta Kozłowska, dr hab. prof. UR Tadeusz Półchłopek (autor programu)

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
6		15							2

1.2. Sposób realizacji zajęć

x zajęcia w formie tradycyjnej

x zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (zajęcia prowadzone są w formie zdalnej, jeśli wynika to z aktualnie obowiązujących przepisów).

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku)

zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Podstawowa wiedza z zakresu korzystania z elektronicznych baz danych.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE**3.1 Cele przedmiotu**

C ₁	Zapoznanie studentów z polskimi i zagranicznymi repozytoriami dokumentów cyfrowych.
C ₂	Zapoznanie studentów z zasobami bibliotek cyfrowych i wykształcenie umiejętności korzystania z nich.
C ₃	Wypracowanie umiejętności sprawnego wyszukiwania dokumentów elektronicznych w bazach bibliotek cyfrowych na potrzeby pracy zawodowej.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	Student/ka na rozeznanie w repozytoriach dokumentów cyfrowych oraz w zasobach bibliotek cyfrowych.	K_W03
EK_02	Student/ka posiada umiejętność swobodnego korzystania z komputerowych baz dokumentów elektronicznych oraz bibliotek cyfrowych.	K_U05
EK_03	Student/ka ma świadomość konieczności systematycznego poszerzania nabytych na zajęciach umiejętności, aby rzetelnie spełniać wynikające z wykonywanego przez siebie zawodu społeczne zobowiązania.	K_K03

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
-

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
Zajęcia organizacyjne (zapoznanie studentów z programem zajęć, warunkami zaliczenia przedmiotu).
Dokument elektroniczny (DE) i publikacja elektroniczna (PE); DE (typologia, cechy, struktura); PE (typologia, cechy, estetyka, ewolucja); e-literatura (nowe formy i gatunki wypowiedzi elektronicznych, problemy badawcze); wydawcy PE; rejestracja i archiwizacja DE; DE wtórne i prymarne; przesłanki do digitalizacji; udostępnianie PE (identyfikacja, autoryzacja, autentykacja); formaty DE (graficzne, tekstowe, hybrydowe).
Oprogramowanie do tworzenia, modyfikacji i konwersji dokumentów cyfrowych. Oprogramowane do tworzenia i modyfikacji dokumentów w formacie PDF (Adobe Acrobat, GhostScript, PDFTools, inne); oprogramowane do tworzenia i modyfikacji DJVu (LizardTech Document Express, DJVULibre, inne); oprogramowanie pomocnicze (przeglądarki, konwertery).
Historia bibliotek cyfrowych – pierwsze projekty. Model biblioteki cyfrowej i jego ewolucja (cechy bibliotek cyfrowych I generacji); Project Gutenberg (1971), Perseus Digital Library (1987), Project Runeberg (1992), The Complete Works of Shakespeare (1993), Bartleby (1993), Project Gutenberg DE (1994), The HumanitiesTextInitiative (1994), American Memory (1995); Pierwsze projekty digitalizacji czasopism: CLASS (1991), Tulip (1991), Galen II (1995), Jstor

(1995), inne.
Współczesne projekty międzynarodowe i repozytoria rozproszone. Model biblioteki cyfrowej II generacji; Projekty międzynarodowe: Internet Archive (IA), Google Book Search, Project Gutenberg Consortia Center, World Library.net, NetLibrary, The European Library, European Digital Library Project, International Children's Digital Library. Repozytoria rozproszone: OLSER, OpenDOAR, Institutional Archives Registry, DOAJ.
Biblioteka cyfrowa w społeczeństwie informacyjnym. Ewolucja i znaczenie pojęć: biblioteka elektroniczna, biblioteka cyfrowa, biblioteka wirtualna, biblioteka hybrydowa.
Polskie biblioteki cyfrowe. Historia i pierwsze projekty. Projekty o randze narodowej (Polska Biblioteka Internetowa, Biblioteka Cyfrowa Polona); multiwyszukiwarki polskich zasobów cyfrowych. (Federacja Bibliotek Cyfrowych, inne); biblioteki cyfrowe: dLibra (Wielkopolska BC, BC Uniwersytetu Wrocławskiego, Kujawsko-Pomorska BC, BC Polona, Dolnośląska BC, Śląska BC, Małopolska BC i inne).
Regionalne biblioteki cyfrowe (tu: Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa, Sanocka Biblioteka Cyfrowa).
Budowa i zawartość komputerowych baz danych: katalogi elektroniczne Biblioteki Jagiellońskiej i Ossolineum, bazy Biblioteki Narodowej (mak.bn.org.pl).
Zajęcia praktyczne w pracowni komputerowej; wyszukiwanie przez studentów dokumentów elektronicznych oraz bibliografii przedmiotowej w obszarze bibliotek cyfrowych.
Zajęcia zaliczeniowe.

3.4 Metody dydaktyczne

elementy wykładu, zajęcia w praktyczne w pracowni komputerowej, praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja)

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się	Forma zajęć dydaktycznych
EK_01	obserwacja w trakcie zajęć	ćw.
EK_02	obserwacja w trakcie zajęć praca zaliczeniowa	ćw.
EK_03	obserwacja w trakcie zajęć	ćw.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

20 % oceny końcowej – obecność na zajęciach.
30% oceny końcowej – aktywność na zajęciach.
50 % oceny końcowej – przygotowanie na zaliczenie rejestru dokumentów elektronicznych i zestawienia bibliografii przedmiotowej (pozyskanej w zasobach bibliotek cyfrowych) do przygotowywanych prac licencjackich).

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	15
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, zał./egzaminu, napisanie referatu itp.)	35
SUMA GODZIN	55
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	2

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	jw.

7. LITERATURA

Biblioteki bez papieru, Biuletyn EBIB 2008, nr 3.

Biblioteki cyfrowe, red. M. Janiak, M. Krakowska i M. Próchnicka, Warszawa 2012.

Biblioteki cyfrowe i książka elektroniczna (e-książka). Raport Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego przygotowany dla sejmowej komisji kultury (*E-book - raport dla Komisji 2010*).

Biblioteki cyfrowe w Europie – Raport HLG Obszerne fragmenty końcowego raportu specjalnej grupy HLG ds. bibliotek cyfrowych i zmian w prawie autorskim pracującej w latach 2006-2009 (raport opublikowano na portalu Komisji Europejskiej).

Czermiński J.B., *Cyfrowe środowisko współczesnej biblioteki*, Gdańsk, 2006 (zaktualizowana wersja on-line publikacji *Cyfrowe środowisko współczesnej biblioteki* / Jurand B. Czermiński, Gdańsk 2002).

Digitalizacja - kierunki działań Europy i Polski, Biuletyn EBIB 2006, nr 4.

Gmiterek G., *Biblioteka w środowisku społecznego Internetu. Biblioteka 2.0*, Warszawa 2012.

Górska M., *Książka on-line Próba objaśnienia zjawiska*, Biuletyn EBIB 2003, nr 47.

Januszko-Szakiel A., *Długoterminowa archiwizacja zasobów cyfrowych – program dla polskich bibliotek*, „Przegląd Biblioteczny” 2011, nr 2.

Januszko-Szakiel A., *Open Archival Information System – standard w zakresie archiwizacji publikacji elektronicznych*, „Przegląd Biblioteczny” 2005, z. 3.

Kolasa M., *Biblioteki cyfrowe: wstęp do problematyki. Materiały konferencyjne z 2008r.* (tu: konteksty biblioteki cyfrowej, historia, statystyki, formaty prezentacyjne, metadane, oprogramowanie, normy i przepisy, przesłanki do digitalizacji, metody, zalety bibliotek i publikacji cyfrowych).

Nahotko M., *Metadane. Sposób na uporządkowanie Internetu*, Kraków 2004.

Polskie Biblioteki Cyfrowe 2009, red. C. Mazurek, M. Stroiński i J. Węglarz, Poznań 2010.

Potęga J., *Cyfrowa Biblioteka Narodowa*, [w:] *Biblioteki cyfrowe. Projekty, realizacje, technologie*, red. J. Woźniak-Kasperek i J. Franke, Warszawa 2007.

Potęga J., *Narodowe repozytorium dokumentów elektronicznych*, [w:] sbc.org.pl [on-line].

Radwański A., *Biblioteka wirtualna - problemy definicyjne*, Biuletyn EBIB 1998, nr 8 (tu: Biblio-

teka cyfrowa a wirtualna; niezbędne kryteria istnienia biblioteki wirtualnej; różnica pomiędzy biblioteką a przypadkowym zbiorem dokumentów dostępnych w sieci).

Stan i perspektywy polskich zasobów cyfrowych w Internecie, Biuletyn EBIB 2006, nr 11.

Sójkowska I., Szczepańska B., *Digitalizacja w Polsce i Europie*, Biuletyn EBIB 2009, nr 7.

Technologie informacyjne, Biuletyn EBIB 2006, nr 7.

Szymula R., *Biblioteki cyfrowe – zagadnienia ogólne i problemy terminologiczne*, Biuletyn EBIB 1998, nr 8(tu również: Interdyscyplinarność bibliotek cyfrowych, problem terminologii.

Punkt widzenia na rozwój bibliotek cyfrowych informatyków, teoretyków bibliotekoznawstwa i informacji, bibliotekarzy-praktyków).

Żabicki S., *Przechowywanie danych – wyzwanie dla cyfrowych bibliotek*, Biuletyn EBIB 2010, nr 6.

Strony on-line:

- Digitalizacja zasobów bibliotecznych / Daniel Leśniewski *Problematyka digitalizacji zbiorów bibliotecznych*
- Czy „dokument elektroniczny” jest rodzajem materiałów archiwalnych? *Forum dyskusyjne*
- Format DjVu a problem digitalizacji gazet i czasopism.
- PDF czy DjVu, w którą stronę? *Omówienie zalet i wad dwóch obecnie najpopularniejszych formatów zapisu dokumentów w bibliotekach cyfrowych*

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej